

Вовк Світлана Олександрівна

Створення альтернативної реальності: стратегія російської пропаганди в контексті російсько-української війни¹

УДК 323.2:316.485.26

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-5.2>

Вовк Світлана Олександрівна
доктор політичних наук, доцент,
завідувач кафедри політології
та правознавства
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
вул. Ковалюка, 3, Полтава, Україна
ORCID: 0000-0001-6818-4107

В умовах інформаційних конфліктів сучасності, велике значення приділяється розумінню та аналізу механізмів формування альтернативної реальності як інструменту впливу на суспільство та міжнародні відносини. У цьому контексті, російська пропаганда виявляється важливим дослідницьким об'єктом. Метою статті є розгляд альтернативної реальності ситуації в Україні як конструкту, створеного російською пропагандою для впливу на українських громадян та сприйняття подій війни у ключі, вигідному росії. Мета зумовила завдання: 1) визначити поняття та ознаки альтернативної реальності як конструкту пропаганди; 2) окреслити аспекти альтернативної реальності; 3) визначити основні створення альтернативної реальності російською пропагандою в контексті російсько-української війни; 4) простежити та охарактеризувати процес побудови альтернативної реальності.

Альтернативна реальність як викривлена версія, що слугує інтересам тих, хто її конструює, – це складна соціокультурна конструкція, яка виникає внаслідок систематичного впливу інформації, орієнтованої на перекопчення об'єктивної дійсності з метою формування специфічного світогляду та переконань у групі або індивідуума.

Альтернативну реальність можна розглядати в соціокультурному, політичному та психологічному контексті, оскільки вона формується в умовах певних соціально-культурних реалій, використовує спільноти для поширення свого впливу, слугує інструментом для досягнення певних політичних цілей засобами дезінформації та медійної маніпуляції, експлуатує емоційні компоненти для створення сприятливого підґрунтя для впливу на психологічний стан аудиторії.

Російська пропаганда використовує як стратегію створення альтернативної реальності, що відрізняється від загальновизнаних фактів чи об'єктивної дійсності, будується за допомогою різноманітних засобів, включаючи масові медіа, політичну пропаганду, соціальні мережі та інші канали комунікації, і включає в себе перекопчення фактів, вигадані історії, стереотипи та емоційно заряджені наративи, спрямовані на вплив на сприйняття і переконання аудиторії. Враховуючи ці аспекти, важливо визнати необхідність дотримання принципів інформаційної безпеки, критичного мислення громадян та зміцнення громадянського суспільства для протидії впливу альтернативної реальності, яку намагається створити російська пропаганда.

Ключові слова: російсько-українська війна, альтернативна реальність, російська пропаганда.

Вступ. У контексті російсько-української війни, інформаційна боротьба визначається не лише військовими діями на передовій, але й битвою за свідомість та переконання громадян через створення альтернативної реальності. Російська пропаганда з моменту анексії Криму в 2014 р. використовує різноманітні засоби для формування специфічного образу ситуації в Україні, так званої альтернативної реальності подій, що відбуваються. Російська пропаганда використовує цю альтернативну реальність для формування певних переконань серед своїх громадян, світової спільноти та українських громадян, що росія виступає як миролюбивий актор, який намагається врегулювати ситуацію в Україні, де за думкою агресора з 2014 р. була громадянська війна, країна постійно занурена в політичну кризу, економічну і політичну нестабільність, корупцію влади.

Метою статті є розгляд альтернативної реальності ситуації в Україні як конструкту, створеного російською пропагандою для впливу на українських громадян та сприйняття подій війни у ключі, вигідному росії. Мета зумовила завдання: 1) визначити поняття та ознаки альтернативної реальності як конструкту пропаганди; 2) окреслити аспекти альтернативної реальності; 3) визначити основні створення альтернативної реальності російською пропагандою в контексті російсько-української війни; 4) простежити та охарактеризувати процес побудови альтернативної реальності.

Виклад основного матеріалу. Починаючи з подій на Революції Гідності, росія почала активно застосовувати різноманітні стратегії пропаганди, в тому числі й створення альтернативної реальності, яка віддзеркалює інтереси агресора в російсько-українській війні. На думку, українських

¹ Публікація містить результати досліджень, проведених при грантовій підтримці Національного фонду досліджень України за проектом 2021.01/0021

дослідників «...пропаганда здійснювалася всіма можливими способами, застосовуючи при цьому маніпулятивні технології, переколювання фактів, впливаючи на процеси соціалізації підростаючого покоління, здійснюючи демонізацію, навішуючи ярлики, демонструючи логічні помилки» [1].

З огляду на такі стратегії російської пропаганди, як: дезінформація та розповсюдження вигаданих наративів, використання стереотипів та образів ворога та маніпуляція емоційною сферою населення, – альтернативна реальність як викривлена версія реальності, яка слугує інтересам тих, хто її конструює, – це складна соціокультурна конструкція, яка виникає внаслідок систематичного впливу інформації, орієнтованої на переколювання об'єктивної дійсності з метою формування специфічного світогляду та переконань у групи або індивідуума.

Альтернативна реальність містить певний набір фактів та подій, значення яких переколюване або подане у специфічному контексті, що сприяє створенню певного світогляду. Однією з ключових ознак альтернативної реальності є мікс правдивої інформації та вигадків, перемішаних у вигідному співвідношенні для досягнення поставлених конкретних цілей з використанням емоційних компонентів, що спрямовані на зміцнення переконань та формування певного емоційного настрою серед аудиторії через експлуатацію стереотипів та упереджень, які панують в груповому чи/та індивідуальному сприйнятті дійсності

Альтернативна реальність формує певний лінгвістичний образ подій та явищ, створює ілюзію об'єктивності та нейтральності, навіть у випадках, коли інформація штучно відібрана та переколювана відповідно до інтересів виконавця. Засоби масової інформації, а також соціальні мережі стають ідеальними платформами для поширення альтернативної реальності, оскільки вони дозволяють швидко та ефективно дотримуватися стратегій пропаганди.

Отже, альтернативну реальність можна розглядати в соціокультурному, політичному та психологічному контексті, оскільки вона формується в умовах певних соціально-культурних реалій, використовує спільноти для поширення свого впливу, слугує інструментом для досягнення певних політичних цілей засобами дезінформації та медійної маніпуляції, експлуатує емоційні компоненти для створення сприятливого підґрунтя для впливу на психологічний стан аудиторії.

Загальна взаємодія цих аспектів визначає, як альтернативна реальність створюється, поширюється та впливає на індивідів та групи в суспільстві. Ця взаємодія є ключовим аспектом в дослідженні впливу альтернативної реальності в різних контекстах, включаючи сучасні конфлікти та політичні.

Враховуючи окреслені вище ознаки та контексти альтернативної реальності, є підстави визна-

чити цілі, які ставить російська пропаганда під час побудови альтернативної реальності російсько-української війни:

1. Зменшити довіру українських громадян до власного уряду та інших владних інституцій шляхом фейкових новин про події, які фактично не відбувалися. Так, розповсюджувалася інформація, що дії В. Зеленського призвели до того, що ЄС скасовує безвіз для України. Тепер українці, які хочуть потрапити у Європу, мають отримати спеціальний дозвіл – ETIAS – утім і він не гарантуватиме, що в ЄС все-таки пустять [2]. У соціальних мережах поширено інформацію, що до Верховної Ради внесли законопроект № 9480, який обмежить виїзд українських підлітків віком від 16 до 18 років за кордон. Автори вказують, ніби це роблять, щоб відправити підлітків на фронт та повідомляють, мовляв, в Україні дедалі частіше не випускають за кордон 17-річних юнаків, вимагаючи в них документи з територіальних центрів комплектації [2].

2. Створити або поглибити політичні розмежування, розколи та конфлікти в українському суспільстві, спираючись на поділ останнього на групи за певними ознаками. І, відповідно, підштовхнути українських громадян до протистояння, ігноруючи конструктивний діалог та співпрацю. Так, у соціальних мережах набирало популярності відео, автор якого заявляє, що влада збирається підвищити пенсійний вік до 72 років. У своєму зверненні він не наводить жодних доказів та фактів, які свідчили б про правдивість цих слів [2].

3. Створити фальшиві ідентичності українців щодо власної культури та історії, і, відповідно, не допустити національної єдності, створюючи розкол на національному рівні. Так, російська пропаганда використовує низку стереотипів, як от: «...ототожнення Русі та росії, що б делегітимізувати існування українців, звести їх етнічність до рівня частини великої російської нації; історична єдність росіян та українців, що спрямоване на згладжування різниць між народами; снування «справжніх, правильних» українців, які прагнуть до союзу з росією, інші з «неонацисти...» [3].

4. Побудувати середовище страху, обурення громадян, використовуючи емоційні реакції, які дозволяють краще маніпулювати суспільним настроєм. І таким чином, знизити рівень активної участі населення у суспільному житті країни. Так, постійно в соціальних мережах з'являється інформація, що нібито саме ЗСУ завдають численних руйнувань цивільним будівлям. Наприклад, згадують Спасо-Преображенський собор в Одесі, який був атакований 23 липня 2023 р., житловий будинок у Запоріжжі, по якому був завданий удар 2 березня 2023 р., та житловий будинок у Дніпрі, який атакували 14 січня 2023 р. [2].

5. Сформувати світогляд українських громадян, який змусить останніх бути більш вразливими до

сприйняття певних політичних або соціокультурних переконань. Наприклад, для досягнення цього завдання розповсюджувався фейк, що саме англосакси та колективний Захід налаштували українців проти всіх російськомовних [2]. Цей наратив, постійно актуалізуються через соціальні мережі, у виступах офіційних осіб росії.

6. Підірвати інформаційну безпеку України засобами дезінформації та інформаційної плутанини за допомогою різноманітних механізмів окремих стратегій створення фейків, як от: «заговорювання», «обходу з флангів», «дублювання акаунтів», «підміни понять», використання так званих конспірологічних теорій.

Процес створення альтернативної реальності російською пропагандою є складним і продуманим процесом, який починається з чіткого визначення цілей, а саме формувати у представників цільової аудиторії в особі українських громадян та/чим міжнародної спільноти сукупності переконань або спотвореного враження про події російсько-української війни. Саме цілі на даному етапі визначають конфігурацію засобів і стратегій пропагандистської кампанії.

Відповідно до синергії обраних засобів і методів кампанії про пропагандисти здійснюють відбір фактів та інформації, які підходять для досягнення визначених цілей. Важливо відзначити, що ця інформація не завжди є об'єктивною або правдивою, і часто піддається перекоцвенням або вигадуванню з метою висвітлити події так, щоб створити конкретний образ чи стереотип. Таким чином, відбувається побудова призми сприйняття. Наприклад, визначення з російських воїнів «героїв», а з українських навпаки – «злочинців». Так, «... державна путінська політика створила з України та її громадян «неонацистського», «націоналістичного монстра», «фашистів», що спочатку захопити владу для безперешкодного вчинення грабунків, погромів та знищення російськомовного населення України, а потім стали реально загрожувати національній безпеці Росії» [3]. Або «...українські захисники – це карателі та нацисти, які вбивають мирне населення, страчують побратимів, розстрілюють колони з цивільними... ...українські солдати – це слабкі, смішні, ні на що не здатні вояки, які займаються пияцтвом і дезертирством» [4].

Наступним етапом процесу створення альтернативної реальності виступає створення вірогідного контексту для представленої інформації. Це може включати в себе змішування правдивих фактів з міфами, створення логічних послідовностей та вигадування подій для зміцнення створеної картини. Основними засобами цього етапу виступають: 1) представлення необ'єктивних чи вигаданих подій; 2) міксування правдивої інформації з хибною, суперечливих повідомлень з невідповідностями в інформаційних потоках; 3) ігнорування об'єктивних джерел; 4) створення конспірологічних

сценаріїв; 5) побудова замкнутої системи інформації тощо. Як приклад, у соціальних мережах, російських ЗМІ поширено інформацію нібито у зв'язку з підривом росіянами Каховської гідроелектростанції (ГЕС) країни ЄС надають матеріальну допомогу та забезпечують житлом усіх біженців з України. Автори додають посилання на телеграм-канали, у яких ніби розміщена покрокова інструкція як отримати допомогу у восьми європейських країнах: Румунії, Польщі, Іспанії, Чехії, Німеччині, Португалії, Італії та Австрії [2].

Також пропагандисти використовують в окремих випадках так званих агентів впливу, які подаються як незалежні джерела, щоб поширювати свої ідеї та впливати на громадську думку. Інфільтрація таких експертних висновків у різні сфери дозволяє збільшити ефективність впливу конкретної інформації. Так, в травні 2023 р. була розповсюджена інформація, що американський економіст Джефрі Сакс заявив, нібито США допомогли організувати Революцію Гідності у 2014 р. [2].

Створення альтернативної реальності не можливо без використання медійних платформ, які стають ефективними засобами для поширення відповідної інформації. Обрання таких каналів – наступний етап процесу. Російська пропаганда активно використовує різноманітні медійні платформи, включаючи телебачення, радіо, газети та особливо Інтернет і соціальні мережі. Це дозволяє ефективно доносити альтернативну реальність до широкої аудиторії. За допомогою цих каналів пропаганда забезпечує великий охоплення та взаємодію з аудиторією.

Невід'ємною частиною процесу створення альтернативної реальності є підбір для подачі інформації конкретних мовних технік таких як образи, евфемізми, апеляції до емоцій, завуальовані твердження та маніпуляції мовними конструкціями для створення бажаного контексту. Для підвищення ефективності пропаганди створюється, навіть, новомова (мова тоталітарної держави), коли словам надають інших значень відповідно до вимог російського режиму.

«Головне словосполучення новомови сучасної росії — «спеціальна воєнна операція», яким держава-агресорка замінила слово «війна». У Росії цього слова бояться і всіляко запобігають його використанню, адже назвати речі своїми іменами означає визнати їх. Ігнорування терміна «війна» допомагає применшити серйозність ситуації та знизити градус напруги в суспільстві. До того ж, відкрито оголосити війну означає визнати себе агресоркою, а Росія стверджує, що першою напала не вона, а Україна, якою прикривається НАТО» [5]. До новомов рашизму відносяться такі вислови, як: «війни немає, є спецоперація», «росія воює проти НАТО», «все, що пишуть зарубіжні медіа – фейки», «русофоби», «все йде за планом», «іноагент»,

«хлопок», «недружні країни», «база Азова», «крейсер втратив рівновагу», «крок доброї волі», «дискредитація російської армії» тощо.

Кремлівські медіаплатформи за допомогою так званої «новомови» намагаються поширювати у вигляді системи ідеологічно орієнтованих поглядів певний дискурс, який спрямований на формування конкретного переконання або світогляду серед цільової аудиторії, а також на впливати на думку та уявлення відповідно до стратегічних цілей пропагандистської кампанії.

В процесі створення альтернативної реальності російські пропагандисти постійно стимулюють емоційні реакції, такі як обурення, страх або захоплення, щоб зміцнити свій вплив. Це допомагає поглибити враження та запам'ятовуваність представленої інформації. Створення емоційно заряджених сюжетів та виклик емоційних реакцій сприяє легшому прийняттю альтернативної реальності.

З викликом емоційних реакцій поєднується також інтенсивна робота над психологічним впливом, що забезпечує певний контекст подій і формує емоційне ставлення аудиторії до певних персонажів, ідей чи ситуацій. Останнє сприяє не лише створенню альтернативної реальності, але й змінює емоційний фон глядачів так, щоб вони сприймали інформацію в такому контексті, який вигідний для досягнення пропагандистських цілей.

Прикладом виклику емоційної реакції є застосування такого фейку: «УВАГА!!! МАКСИМАЛЬНИЙ РЕПОСТ!!! ЩОЙНО ЗСУ ОБСТРІЛЯЛИ З МІНОМЕТІВ ЛОЗОВУ. Є вбиті, маленька дитина поранена, Боже який це жах!!! Подивіться ці фото!!! Як можна було не перевірити, що в будинках є люди? Коли вже ця війна закінчиться? Хто віддав наказ стріляти по мирному населенню?!!!» [6].

Емоційно насичені сюжети дозволяють створити враження невідкладності та важливості певної інформації. Підсилюючи емоційний зв'язок із глядачами чи читачами, російські пропагандисти прагнуть зробити їх більш схильними прийняти запропоновану версію подій або інтерпретацію реальності. Такий підхід дозволяє вплинути на когнітивні процеси, адже емоції можуть витіснити раціональне мислення та сприйматися більш сильно та ефективно. Застосування емоційного впливу стає своєрідним мостом між реальністю та створеною альтернативною реальністю, сприяючи формуванню певного наративу та утвердженню конкретних поглядів серед аудиторії.

Варто зауважити, що російська пропаганда враховує реакції аудиторії та активно взаємодіє з нею, використовуючи засоби комунікації та обміну інформацією для зміцнення прийнятої альтернативної реальності. Пропаганда адаптує свій підхід до особливостей конкретної цільової аудиторії. Це може включати в себе застосування культурно-специфічних контекстів, врахування психологічних

особливостей та використання популярних міфів або легенд.

Наприклад, фейкова інформація може бути створена так, щоб виглядати так, ніби вона спеціально адресована конкретній групі людей чи їхнім інтересам, тобто автори фейку використовують мову, символи чи теми, які є знайомими та прийнятними для цієї групи чи спільноти, щоб зробити свою дезінформацію більш впливовою та переконливою. Коли фейк створюється під певну групу, він містить елементи, які відповідають переконанням або очікуванням представників групи, починаючи від специфічної або професійної мови, яка є типовою для цієї аудиторії, завершуючи обговорення тем, які важливі членам цієї групи. Наприклад, ООН допомагає насамперед молоді, а потім вже пенсіонерам, або влада збирається підвищити пенсійний вік до 72 років.

Процес створення альтернативної реальності завершується поширенням та утриманням впливу на тривалий час, що включає в себе постійне оновлення інформації, адаптацію до зміни обставин та пристосування до емоційних реакцій аудиторії. За часту російська пропаганда створює або підсилює конфліктні ситуації, використовуючи їх для підвищення впливу альтернативної реальності шляхом підкреслення розбіжностей, розпалювання соціальних конфліктів.

Висновки. Російська пропаганда використовує як стратегію створення альтернативної реальності, що відрізняється від загальновизнаних фактів чи об'єктивної дійсності, будується за допомогою різноманітних засобів, включаючи масові медіа, політичну пропаганду, соціальні мережі та інші канали комунікації, і включає в себе перекручення фактів, вигадані історії, стереотипи та емоційно заряджені наративи, спрямовані на вплив на сприйняття і переконання аудиторії. Враховуючи ці аспекти, важливо визнати необхідність дотримання принципів інформаційної безпеки, критичного мислення громадян та зміцнення громадянського суспільства для протидії впливу альтернативної реальності, яку намагається створити російська пропаганда.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бевз Т. Українці та росіяни під прицілом російської пропаганди. *Наукові записки ІПіЕД ім. І.Ф. Кураса НАН України*. Випуск 1 (75). URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=Nziplend_2015_1_17.
2. Команда «Вокс Україна. Аналітика. Суспільство. Огляд провокацій та дезінформацій рф. Частина 1. URL: <https://voxukraine.org/oglyad-provokatsiya-ta-dezinformatsiyi-rf>.
3. Вовк С., Курило В., Бадер А. Збройне насилля та формування образу ворога в контексті російської агресії. *Наукові праці МАУП. Політичні науки та публічне управління*. № 2 (68). 2023.

4. Антипенко І. Ілюзія мирного життя: як російська пропаганда творить альтернативну реальність на окупованих територіях. URL: <https://grnt.media/analytics/ilyuziya-myrnogo-zhyttya-yak-rosijska-propaganda-tvoryt-alternatyvnu-realnist-na-okupovanyh-terytoriyah/>.

5. Кульженко В. Новомова: як російська пропаганда намагається конструювати реальність росіяні деморалізувати українців за допомогою слів. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/31087/2023-01-30-novomova-yak-rosiyska-propaganda-namagaietsya-konstruyuvaty-realnist-rosiyan-i-demoralizuvaty-ukraintsiv-za-dopomogoyu-sliv/>.

6. Центр протидії дезінформації. URL: <https://cpd.gov.ua/#>.

REFERENCES:

1. Bezv, T. (2020) Ukraini ta rosiiany pid prytsilom rosiiskoi propahandy. [Ukrainians and Russians under the crosshairs of Russian propaganda]. *Naukovi zapysky IPIED im. I.F. Kurasa NAN Ukrainy*. Vypusk 1 (75). URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILE=&S21STR=N&zipiend_2015_1_17. [in Ukrainian].

2. Komanda «Voks Ukraina. Analitika. Suspilstvo. Ohliad provokatsii ta dezinformatsii rf. Chastyna 1. [Vox Ukraine team. Analytics. Society. Review of provocation and disinformation of the Russian Federation.

Part 1.]. URL: <https://voxukraine.org/oglyad-provokatsii-ta-dezinformatsii-rf>. [in Ukrainian].

3. Vovk, S. & Kurylo, V. & Bader, A. (2023) Zbroine nasyllia ta formuvannia obrazu voroha v konteksti rosiiskoi ahressii. [Armed violence and formation of the image of the enemy in the context of Russian aggression]. *Naukovi pratsi MAUP. Politychni naukyta publichne upravlinnia*. № 2 (68). 2023. [in Ukrainian].

4. Antypenko, I. (2023) Iliuzia myrnogo zhyttia: yak rosiiska propahanda tvoryt alternatyvnu realnist na okupovanykh terytoriiakh. [The Illusion of a Peaceful Life: How Russian Propaganda Creates an Alternative Reality in the Occupied Territories]. URL: <https://grnt.media/analytics/ilyuziya-myrnogo-zhyttya-yak-rosijska-propaganda-tvoryt-alternatyvnu-realnist-na-okupovanyh-terytoriyah/>. [in Ukrainian].

5. Kulzhenko, V. (2023) Novomova: yak rosiiska propahanda namahaietsia konstruiuvaty realnist rosiian i demoralizuvaty ukraintsiv za dopomohoiu sliv. [New language: how Russian propaganda tries to construct the reality of Russians and demoralize Ukrainians with the help of word]. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/31087/2023-01-30-novomova-yak-rosiyska-propaganda-namagaietsya-konstruyuvaty-realnist-rosiyan-i-demoralizuvaty-ukraintsiv-za-dopomogoyu-sliv-/>. [in Ukrainian].

6. Tsentр protydii dezinformatsii. [Counter disinformation center]. URL: <https://cpd.gov.ua/#>. [in Ukrainian].

Creating an alternative reality: Russian propaganda strategy in the context of the Russian-Ukrainian war

Vovk Svitlana Oleksandrivna

Doctor of Political Sciences,
Associate Professor,
Head of the Department
of Political Science and Law
Luhansk Taras Shevchenko
National University
Koval str., 3, Poltava, Ukraine
ORCID: 0000-0002-6171-4782

In the context of contemporary information conflicts, significant attention is given to understanding and analyzing the mechanisms of creating alternative reality as a tool of influence on civil society and international relations. In this context, Russian propaganda emerges as an important research object. The aim of the article is to examine the alternative reality situation in Ukraine as a construct created by Russian propaganda to influence Ukrainian citizens and shape the perception of war in a way that is advantageous to Russia. The goal has led to the following tasks: 1) define the concept and characteristics of alternative reality as a propaganda construct; 2) outline aspects of alternative reality; 3) identify the main components of alternative reality created by Russian propaganda in the context of the Russian-Ukrainian war; 4) trace and characterize the process of constructing alternative reality.

Alternative reality, as a distorted version of reality serving the interests of its constructors, is a complex sociocultural construction arising from the systematic influence of information aimed at distorting objective reality to shape a specific worldview and beliefs in groups or individuals.

Alternative reality can be examined in sociocultural, political, and psychological contexts, as it forms under specific social and cultural conditions, utilizes communities to spread its influence, serves as a tool to achieve political goals through disinformation and media manipulation, and exploits emotional components to create a favorable ground for influencing the audience's psychological state.

Russian propaganda employs the strategy of creating alternative reality, differing from universally accepted facts or objective reality. It is constructed through various means, including mass media, political propaganda, social networks, and other communication channels. It involves the distortion of facts, fabricated stories, stereotypes, and emotionally charged narratives aimed at influencing the audience's perception and beliefs. Recognizing these aspects underscores the importance of adhering to information security principles, fostering citizens' critical thinking, and strengthening civil society to counteract the influence of alternative reality created by Russian propaganda.

Key words: Russian-Ukrainian war, alternative reality, russian propaganda.